

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/32/2019
Identifikačné číslo spisu:	7817010954
Dátum vydania rozhodnutia:	03.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:7817010954.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudkýň JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a JUDr. Aleny Šiškovéj na neverejnom zasadnutí konanom 3. júla 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného P. N., pre prečin nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona, o dovolaní obvineného P.P. proti trestnému rozkazu Okresného súdu Rožňava, sp. zn. 3T/119/2017 z 30. októbra 2017, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolanie obvineného P. N. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Trestným rozkazom Okresného súdu Rožňava, sp. zn. 3T/119/2017 z 30. októbra 2017, bol obvinený P.P. uznaný za vinného zo spáchania prečinu nezaplatenia dane a poistného podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona, pre skutok uvedený vo výrokovej časti trestného rozkazu okresného súdu.

Za to mu bol uložený podľa § 278 ods. 1 Trestného zákona s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. l) Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 12 (dvanásť) mesiacov, pričom na výkon trestu odňatia slobody bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia.

Proti označenému trestnému rozkazu Okresného súdu Rožňava podal obvinený dovolanie vlastným písomným podaním 17. apríla 2018 (č. l. 106 - 108). Okresný súd 22. mája 2018 (č. l. 109) v súlade s § 373 ods. 3 Trestného poriadku poučil obvineného podľa § 373 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku a vyzval P.P., aby v lehote do 30 dní od doručenia poučenia podal dovolanie prostredníctvom zvoleného obhajcu. Zároveň obvineného poučil, že ak v uvedenej lehote preukáže, že nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, prípadne ak požiada súd, aby mu bol obhajca ustanovený, obhajca mu bude súdom ustanovený a poučil menovaného o tom, že ak určená lehota márne uplynie, bude vec v zmysle § 373 Trestného poriadku predložená na ďalšie konanie dovolaciemu súdu. Poučenie prevzal 22. mája 2018.

Keďže obvinený na túto výzvu nereagoval, prvostupňový súd postupom podľa § 373 ods. 3, prvá veta

Trestného poriadku, predložil 24. mája 2019 vec na ďalšie konanie dovolaciemu súdu.

Podľa § 373 ods. 1 Trestného poriadku obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 Trestného poriadku môžu podať dovolanie len prostredníctvom obhajcu.

Podľa § 373 ods. 2 Trestného poriadku obvinený musí byť v konaní o dovolaní zastúpený obhajcom.

Podľa § 373 ods. 3 Trestného poriadku, ak obvinený alebo osoby uvedené v § 369 ods. 5 Trestného poriadku podali dovolanie inak ako prostredníctvom obhajcu, súd, ktorý rozhodol vo veci v prvom stupni, poučí dovolateľa podľa odsekov 1 a 2 a nasledujúcej vety a určí primeranú lehotu na odstránenie tohto nedostatku s tým, že ak táto lehota márne uplynie, predloží vec na ďalšie konanie dovolaciemu súdu. Ak však obvinený v lehote podľa predchádzajúcej vety preukáže, že nemá dostatočné prostriedky na úhradu trov obhajoby, ustanoví mu obhajcu predseda senátu súdu, ktorý vo veci rozhodoval v prvom stupni.

Podľa § 373 ods. 4 Trestného poriadku, ak dovolací súd po predložení dovolania zistí, že dovolateľ nie je zastúpený obhajcom, poučí dovolateľa podľa odseku 2 a určí primeranú lehotu na odstránenie tohto nedostatku. Ak táto lehota márne uplynie, rozhodne podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku.

Predseda senátu dovolacieho súdu pri predbežnom preskúmaní dovolania podľa § 378 Trestného poriadku výzvou podľa § 373 ods. 4 Trestného poriadku z 12. júna 2019 poučil obvineného o jeho povinnosti podať dovolanie prostredníctvom obhajcu a o povinnosti byť v dovolacom konaní zastúpený obhajcom a vyzval ho, aby v lehote 15 dní odo dňa doručenia výzvy podal dovolanie prostredníctvom obhajcu, ktorého si zvolí a písomne ho splnomocní na zastupovanie v dovolacom konaní. Výzva bola obvinenému doručená 17. júna 2019, na ktorú reagoval písomným podaním doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 24. júna 2019. Obhajcu si však nezvolil.

Konanie o dovolaní, v zmysle ôsmej hlavy Trestného poriadku, je jedným z mimoriadnych opravných prostriedkov, ktoré je možné podať iba proti rozhodnutiu súdu, ktorým bola vec právoplatne skončená (§ 368 Trestného poriadku). Dovolacie konanie je výlučne návrhovým konaním, a preto sa Najvyšší súd Slovenskej republiky stáva dovolacím súdom až podaním dovolania. Z týchto dôvodov najvyšší súd nie je oprávnený pred podaním dovolania robiť akékoľvek úkony súvisiace s dovolacím konaním; preto ani nemôže v tomto čase ustanoviť obvinenému obhajcu. Ustanovenie § 373 ods. 1 Trestného poriadku je lex specialis vo vzťahu k ustanoveniu § 40 ods. 1 Trestného poriadku, a preto je povinnosťou obvineného v prípade, ak chce dovolanie podať, aby si na tento procesný úkon obhajcu zvolil (pozri rozhodnutie R 1/2010). Použitie ustanovenia § 40 ods. 1 Trestného poriadku by (s poukazom na ustanovenie § 373 ods. 2 a ods. 5 Trestného poriadku) prichádzalo do úvahy len v prípade, ak by dovolanie podal minister spravodlivosti alebo generálny prokurátor a obvinený by si obhajcu nezvolil.

Najvyšší súd reflektuje rozhodovaciu činnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky, týkajúcu sa práva na obligatórne právne zastúpenie dovolateľa v dovolacom konaní - najmä rozhodnutia sp. zn.: II. ÚS 210/09, II. ÚS 343/2010, IV. ÚS 305/2009, III. ÚS 79/2010. Z uvedených rozhodnutí v podstate vyplýva, že zmyslom a účelom inštitútu obligatórneho zastúpenia dovolateľa advokátom v dovolacom konaní je poskytnúť dovolateľovi kvalifikovanú právnu pomoc v záujme efektívnej a účinnej ochrany jeho práv v súvislosti s jeho oprávnením podať dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, a to aj, a najmä vzhľadom na skutočnosť, že predmetom dovolacieho konania sú spravidla obzvlášť závažné a zložité odborné právne otázky, ktorých kvalifikované odborné zvládnutie je v príčinnej súvislosti so záväzkom na zabezpečenie efektívnej obhajoby účastníka. Toto právo nemožno účastníkovi odňať reštriktívnym výkladom, napr. § 373 ods. 1 Trestného poriadku, čo by malo za následok porušenie jeho základných práv a slobôd.

V danom prípade súd prvého stupňa vyzval obvineného, aby si obhajcu zvolil alebo preukázal v určenej lehote nedostatok prostriedkov na úhradu trov obhajoby s tým, že ak ich preukáže, bude mu obhajca ustanovený. Obvinený však v určenej lehote nereagoval na výzvu súdu prvého stupňa.

Následne obvinený síce reagoval na výzvu najvyššieho súdu, aby odstránil nedostatok - absenciu podania dovolania prostredníctvom obhajcu, ale vo svojom podaní len poukázal na nedostatok finančných prostriedkov. Najvyšší súd nemá zákonnú možnosť v danej situácii ustanoviť obvinenému obhajcu.

Podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmietne dovolanie, ak nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 372 alebo § 373 ani po postupe podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku.

Keďže obvinený P.P. nepodal dovolanie prostredníctvom obhajcu a na výzvu súdu prvého stupňa, ani na výzvu najvyššieho súdu nereagoval v tom zmysle, že by si obhajcu zvolil, najvyššiemu súdu neostávalo iné, než jeho dovolanie na neverejnom zasadnutí, bez preskúmania veci, podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietnuť.

Najvyšší súd považuje za potrebné poznamenať, že každá strana konania má v trestnom konaní nielen práva ale aj povinnosti, ktoré je potrebné splniť ak chce uplatniť prostriedky trestného práva. To predpokladá, že strana konania sa v rámci svojich povinností aj sama stará o svoje práva (*vigilantibus iura*), a ak svoju starostlivosť zanedbá (v tomto prípade stačilo reagovať na výzvu okresného súdu), potom sa nemôže právne účinne domáhať na dovolacom súde ochrany svojich práv, keďže sám sa o tieto dostatočne nestaral.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.